

ПРОУЧВАНЕ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ НА РАЗВИТИЕ НА УЕЛНЕС АНИМАЦИЯТА В SPA&WELLNESS ТУРИЗМА КАТО ФАКТОР ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ПРЕДЛАГАНЕ В БЪЛГАРИЯ

Томова, Снежина¹, Цеков, Велислав²

Професор, доктор¹, старши асистент, докторант²

Икономически университет- Варна

ВЪВЕДЕНИЕ

Един от бързо развиващите се видове туризъм е този на здравния туризъм с неговите производни Спа и Уелнес туризъм (Димитрова, 2012, 2015). Изконните човешки потребности за здраве, красота, младост са едни от основните двигатели на тези процеси, довели до съвършенната представа за Уелнес (Dimitrova, 2014).

МЕТОДИКА

Методиката на изследване включва лични наблюдения, консултации със специалисти, проучване на литературни източници. Настоящата разработка е свързана с изясняване в теоритически и практически план същността на Спа и Уелнес туризма.

Целта на настоящото изследване е да проследи тенденциите на развитие на Уелнес анимацията в Спа и Уелнес туризма и ролята и за подобряване на туристическото предлагане.

Конкретните **научно-изследователски задачи** са както следват:

- Да се разгледа същността на Уелнес анимацията като част от Спа и Уелнес индустрията;
- Анализ на факторите и природните дадености, които благоприятстват развитието ѝ в България;
- Разкриване на перспективите за развитие на Спа и Уелнес туризма у нас;

РЕЗУЛТАТИ

Възникване на Уелнес анимацията

Концепцията Уелнес и съпровождащата я философия се опира изцяло върху здравословен начин на живот. Един от основоположниците ѝ е американският доктор Халберт Дюн. Своите прозрения д-р Дюн отразява в книгата си „High Level Wellness 1961”. Идеята за превенция на физическото и психичното здраве става основна част от изследвания, семинари, конференции, конгреси. Последователи на доктор Дюн са Доналд Ардел, Джон Травел, Елизабет Нилсън.

През 90-те години на миналия век Уелнес концепцията навлиза в Европа. Развива се Уелнес култура като житейска философия, връщайки се към природата. **Основен мотив за приоткриване на тези ценности** е значимостта на здравето за качеството на живот и осъзнатата необходимост на хората от методи и средства за превенция на здравето.

Уелнес анимацията се развива успоредно с Уелнес и Спа туризма като нова форма на здравен туризъм. Определението за Уелнес туризъм, дадено от Мюлер и Кауфман гласи, че това е „съвкупност от всички връзки и феномени, възникващи като резултат от предприетото пътуване и пребиваване на хора, чийто главен мотив е да съхранят или подобрят своето здраве. За целта те се настаняват в специализирани хотели, които осигуряват необходимия професионален ноу- хау и индивидуално обгрижване. Освен това те получават комплексен пакет от услуги, който включва физически упражнения и фитнес, разкрасителни процедури, здравословна хранителна диета, релаксация и специализирани образователни програми на здравна тематика.

Уелнес анимацията напълно съответства на модерните тенденции в развитието на здравния туризъм. Основната характеристика на уелнес анимацията е, че предлага висококачествени услуги на туристическата клиентела. Чрез нея Уелнес се утвърждава като авангардна тенденция в туризма и спорта, която се прилага в модерните туристически центрове.

Цели и мотиви на Уелнес анимацията

Анимацията се налага като мощен фактор при привличането на туристите и за повишаване на степента на удовлетвореност на потребностите им от движение, рекреация, познания и развлечения.

Стремежът към здравословен начин на живот, но постигнат по възможно най-приятния начин за човека, набира все по-голяма популярност и стои в основата на уелнес анимацията.

Днес Уелнес е символ на активно жизнено поведение, чиято цел е постигането на Well-Being (благополучие - англ.) - понятие, което днес Световната здравна организация дефинира като чувство за добро здраве и добро разположение на духа. Уелнес е новото отношение и новата грижа за тялото, които изискват актуални и модерни средства. Това стои в основата на нарастналото търсене на рекреативни и спортни анимационни услуги. Потребителите стават все по-взискателни към качеството на предлаганите услуги. Т. нар. Wellness Lifestyle (Уелнес стил на живот) се обособява като глобална културна мисия и жизнена философия.

ДИСКУСИЯ

Уелнес анимацията изисква развитието на управленски умения, осигуряване на необходимите ресурси - човешки, материални и информационни, хигиена и комфорт. Високи са изискванията към технологиите на обслужването, квалификацията и фирмената култура на човешките ресурси в спа (Spa- Sanus Per Aqua - Здраве чрез вода) и Уелнес центровете.

Съвременните Спа и Уелнес центрове удовлетворяват потребностите на клиентите от различни възрастови групи и социален статус. В конкуренцията за спечелване на клиенти се отчита истинска революция в грижите за здраве, самочувствие и красота. Създават се революционни продукти, които са уникални в акцента и постигнатите резултати. Ако в туристическите комплекси Спа и Уелнес услугите удовлетворяват желанието за релакс и възстановяване, то уелнес анимацията е призвана да удовлетвори потребностите от социализация, себепознание и самоусъвършенстване. Целта е да се изживеят незабравими мигове, изпълнени с положителни емоции.

Уелнес анимацията създава естествената връзка между съвременните технологии и древните методики за добро здраве, включващи елементи на китайската, индийската, ориенталската медицина и др., но поднесени в елегантния стил на анимацията.

Предпоставки за развитие на уелнес анимацията в България

България има древни традиции в използването на уникалните природни ресурси за стимулиране на здравето, красотата и начина на живот. Благоприятното географско разположение и климат, разнообразният релеф и наличието на море са отлични предпоставки за развитието на България като туристическа дестинация с морски, планински и балнеоложки курорти. Малко са страните в света, които могат да се конкурират с България по изобилие и многообразие на термални води с различен физико-химичен състав и калолечебни находища. България разполага с над 800 минерални извора. Богатството ни на ресурси намира реализация в последните години в Спа и Уелнес туризма. Използвайки природния капацитет на страната Спа и Уелнес туризмът може да се превърне във водещ и да достигне значителен стопански ефект. Уелнес анимацията е най-добрата форма на предлагане на това направление на здравния туризъм. В същото време липсват стандарти за добри практики. Недостатъчни са усилията по отношение на обучението и професионалната подготовка на човешките ресурси.

Тенденции и перспективи в Уелнс анимацията

- Уелнес центровете се отличават с постоянно променящия се облик в дизайна, структурното разпределение на базата на ориентация към фън-шуй. Някои Уелнес експерти залагат на това фитнес салоните и залите за групови занимания да се пренасят на открито при подходящите атмосферни условия;
- Уелнес концепцията предписва начините за хармонично развитие на човека като взаимодейства най-доброто от световните философии: Аюрведа, Фън-шуй, енергийни практики и др.;
- За да предлага Уелнес анимация, хотелът или заведението за пребиваване трябва да отговаря на определени критерии. Едно от изискванията е към местоположението в близост до подходящи природни ресурси (море, езеро, гори, планина), благоприятен климат, екологична природна среда;
- Уелнес анимацията изисква проява на висока корпоративна култура на обслужване на гостите. Гостоприемството, спокойствието, уютът са факторите, които ще допринесат в голяма степен за редуциране на стреса, изживяване на положителни емоции и достигане на пълна релаксация и отдих.
- Съществува определена специфика по отношение на уелнес анимационните програми в зависимост от това, дали се предлагат в планински или морски курорт.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През последните години Спа и Уелнес индустрията навлиза в своя апогей на развитие. Уелнес анимацията е една необходимост в туристическата практика на този бързоразвиващ се и модерен бизнес. Готовността на клиента да плати високи цени за високо качество на спа и уелнес продукта е стимул за непрекъснат стремеж към обогатяване палитрата от услуги и въвеждане на иновации и професионализъм. Това предполага въвеждане на модерни технологии, международни стандарти, разработване на образователни програми за обучение и подготовка на необходимите човешки ресурси и привличане на квалифицирани специалисти.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Велас, Фр., Л.Бешерел. (1998). Международен туризъм, София; Мегабул.
2. Димитрова, Б.(2012). *Аква практики*. София: Изд. Авангард Прима, с 44-46.
3. Димитрова Б. (2015). *Spa култура и аква практики*. Изд. Авангард прима. София, с 75-77.
4. Динев, П., Томова, Сн. (2006). Спорт и рекреация, Варна: Наука и икономика.
5. Стаматов, Ст., Сн.Томова, Ст. Маринов, Н. Апостолов. (1995). Специализирани видове туризъм НБУ-ЦДО-Радиоуниверситет, София.
6. Dimitrova, B. (2014). The enotherapy as an effective financial instrument for the wine tourism. International scientific conference for tourism "Spa and wine"- part of the culture corridor – cultural routes". Proceedings Blagoevgrad. Faculty of economy, tourism department. SW University, p. 55-61.

Контакти:

Проф. Снежина Томова, доктор

Икономически университет - Варна

E-mail: tomova_sn@abv.bg